

Nuorten kuuleminen heitä koskevissa asioissa on kaikkien velvollisuus

”Kenen vastuulla on nuorten kuuleminen kunnissa?” kysyttiin lokakuussa Nuorten tieto- ja neuvontapalveluiden kehittämispäivillä. ”Jokainen kunta tarvitsee kanavia kuulla nuoria. Jos kunta ei kuule nuorta hänen ollessa 14 -vuotias, niin onko nuorella 24 -vuotiaana enää kiinnostusta maksaa veroja”, kyseenalaistettiin keskustelussa.

Suomessa on pohjoismaiden alhaisin äänestysprosentti sekä perusluottamus politiikkaan ja yhteiskuntaan. Nuoret tarvitsevat positiivisia kokemuksia osallistumisesta ja kuulemisesta, jotta voivat kasvaa aktiiviseen kansalaisuuteen.

Nuorisolain 8§ velvoittaa, että nuorille tulee järjestää mahdollisuus osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn. Lisäksi nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa. Kehittämispäivillä todettiin, että kuuleminen on kaikkien vastuulla ja että kunnalla on tarve kuulla nuoria tulevaisuuden suunnittelua varten. Nuorten kuuleminen ei voi rajoittua vain nuorisotyön tarpeisiin, vaan sen tulee koskettaa kaikkia kunnan toimialoja.

Lääninhallitusten suorittamassa peruspalveluiden arvioinnissa vuodelta 2007 selvitettiin, miten nuorisolain edellyttämä nuorten osallistuminen ja kuuleminen on hoidettu kunnissa. Arvioinnissa todettiin, että nuorille tarjotaan vaihtelevasti osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Johtopäätöksenä oli myös, että nuorisolain 8§ on vielä osittain tuntematon, eikä kunnan henkilöstölle ole riittävästi järjestelmällistä koulutusta aiheeseen liittyen.

Lapsen oikeudet ovat aikuisten velvollisuus

Silva Järvinen Suomen lastenparlamentista totesi Lapset, nuoret ja politiikka -seminaarissa, että ”Lapsen oikeudet ovat aikuisten velvollisuus”. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelmassa nähdään nuorten kuuleminen sekä osallistuminen paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn laajempaan eri toimijoiden vastuuna. Tästä huolimatta Nuorten tieto- ja neuvontapalveluiden kehittämispäivillä osallistuneet kuntien nuorisotyöntekijät arvioivat suurimman vastuun nuorten kuulemisesta kaatuvan usein nuorisotoimialalle.

Yksi Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelmaan kirjattu tavoite on, että vuoden 2010 loppuun mennessä kaikissa kunnissa on aktiivisesti käytössä 5-17 -vuotiaiden vaikuttamis- ja kuulemisjärjestelmä. Tavoitetta tuetaan verkkodemokratiavälineiden kehittämisellä. Yhtenä välineenä kunnille tarjotaan Aloitekanava.fi -palvelua. Palvelun moderaattorit arvioivat Aloitekanavan tarjonnan nuorille hyviä mahdollisuuksia ideointiin oman kuntansa palveluiden kehittämiseksi. Kanavan katsotaan helpottaneen myös nuorten mielipiteiden kuulemistä. Pelkkä ideointi- ja kuulemisvälineen olemassa olo ei kuitenkaan riitä. Kunnan kaikkien toimijoiden on sitouduttava eri tasoilla osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen, peräänkuulutettiin kehittämispäivillä.

Nuorten tieto- ja neuvontapalveluiden työntekijät toivovat, että Suomen kunnat pystyvät saavuttamaan nuorisolaissa ja Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelmassa asetetut tavoitteet nuorten osallisuuden ja kuulemisen toteuttamiseksi. Oikeusministeri Tuija Braxin sanoin: ”Lapsia ja nuoria pitää altistaa sille kokemukselle, että sillä on väliä mitä sanoo”.

Lisätietoja:

koordinaattori Jaana Fedotoff, 044 – 703 8215, suunnittelija Mika Pietilä, 044 – 703 8216, suunnittelija Merja-Maaria Oinas, 044 – 703 8303, etunimi.sukunimi@ouka.fi